

TIJDPERK
WILLEM HOLLEEDER

John van den Heuvel & Bert Huisjes

Tijdperk Willem Holleeder

*Na de Heinekenontvoering
beginnen de liquidaties*

Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2015

Oorspronkelijk uitgegeven door: House of Knowledge in samenwerking met Uitgeversmaatschappij De Telegraaf B.V., 2008

© John van den Heuvel en Bert Huisjes, 2015

© Uitgeverij Carrera, Amsterdam 2015

© Omslagfoto: ANP

Omslagontwerp: Baqup

Typografie: Perfect Service

ISBN 978 90 488 2628 5

ISBN 978 90 488 2629 2 (e-book)

NUR 339

www.uitgeverijcarrera.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Carrera is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

- 6 Voorwoord
- 13 De Opmaat – Wat gaat er in dat koppie om?
- 24 Operatie Heintje – Planning en uitvoering
- 38 Het onderzoek – De eerste dagen
- 53 De ontknoping – Holleeder in beeld
- 72 Schuld en boete – De veroordeling
- 95 Achter tralies – Het milieu verhardt
- 113 Mythe en comeback – Weer terug!
- 132 In zaken – Wimpie en Wim
- 146 Bankproblemen – Crisis rond misdaadgeld
- 171 Einde nabij – Ten val
- 195 Het proces van de eeuw – Chaos en rumoer
- 219 De Neus praat – Charme in de Bunker
- 241 De liquidaties – Het einde van tijdperk Holleeder nadert
- 255 Nawoord

VOORWOORD

Tijdperk Holleeder

Opnieuw staan we aan de vooravond van een waar monsterproces. Na decennia lijkt de finalepartij te zijn ingezet voor Willem Holleeder, de man die naam maakte als de meest geduchte crimineel van ons land. Het lijkt een geruchtmakend slotakkoord te worden in de misdaadgeschiedenis.

Ook persoonlijk moet het voor hem voelen als een laatste hoofdstuk. Nooit eerder stond hij zo alleen. Zelfs zijn nabije familie verbrak het stilzwijgen. Zijn zussen, Sonja en Astrid Holleeder, vluchtten in de armen van justitie. ‘Hij mag nooit meer vrijkomen, hij is een psychopaat.’

Het zijn de woorden van eigen familie, de zussen met wie hij opgroeide. Het woord ‘monsterproces’ heeft voor hen een letterlijke betekenis, zeggen zij. Hun broer groeide uit tot een onberekenbaar monster, voor wie niemand meer veilig is. Ook zij niet.

Zij stapten naar de politie toen Holleeder ook voor hen een levensgroot risico begon te worden. En misschien was het breekpunt wel toen ‘oom Willem’ zijn achtjarige neefje een wapen tegen het hoofd duwde.

‘Hij maakte ons leven tot een hel,’ aldus Sonja. ‘Om aan te geven hoe krankzinnig hij is geworden: hij bracht het als een

gunst dat ik zelf mocht kiezen wie van mijn twee kinderen hij als eerste zou laten doodschieten.'

Willem Holleeder is zonder twijfel de meest gevreesde crimineel die Nederland heeft leren kennen. In 2015 weet hij voor de derde maal ons land in zijn greep te krijgen. Eerst is er de geruchtmakende ontvoering van biermagnaat Alfred Heineken. Daarna volgen uiterst wrede afpersingen van zakenlieden als Willem Endstra. En justitie meent nu voldoende bewijzen te hebben vergaard om hem aan te wijzen als de opdrachtgever van diverse liquidaties.

Justitie beschikt inmiddels over twee kroongetuigen tegen hem, Peter la Serpe en Fred Ros. Mannen met een uiterst grimmig verleden, want beiden waren zelf direct betrokken bij huurmoorden. Maar de meest opmerkelijke stap is toch dat in het diepste geheim zijn zussen Astrid en Sonja besloten verklaringen af te gaan leggen tegen hun eigen broer. Altijd hadden ze zich beroepen op hun verschoningsrecht. Altijd leek de familie Holleeder een gesloten bastion. Nu getuigen zij tegen hem. Het doorbreken van de 'omerta' verliep uiteindelijk niet onopgemerkt, want beide zussen lieten zich zelfs uitgebreid interviewen. Ze legden verklaringen af die een gruwelijk beeld schetsen. Hun leven stond in het teken van angst. Telkens opnieuw vertrouwde hij ze toe wanneer er mensen moesten sterven.

Zelfs de moeder van Willem Holleeder had het jarenlang zwaar te verduren. Toen zij overwoog te verhuizen, reageerde haar zoon ziedend. 'Als hij bij haar naar de wc wil kan hij zijn auto altijd op de stoep zetten. Dat is voor Willem belangrijk. Hoe verder hij moet lopen, hoe groter de kans dat hij wordt doodgeschoten,' vertelde Astrid in een interview in

het NRC. ‘En wat schreeuwt Willem dan tegen zijn hoogbejaarde moeder? “Als ik straks word geliquideerd is het jouw schuld omdat jij zo nodig moet verhuizen!”’

Het bleef echter niet alleen bij de onthutsende verklaringen van zijn zussen. Ook een ex-vriendin, Sandra Klepper, stapte naar de politie om uitgebreide verklaringen af te leggen. En het beeld dat justitie anno 2015 van Willem Holleeder heeft, is er een van ‘heel kwaad’ tot ‘veel erger’.

Willem Holleeder wordt verweten dat hij al zijn vrienden uiteindelijk de dood in joeg. Hij zou zijn jeugdviend en zwager Cor van Hout, met wie hij ooit samen Alfred Heineken ontvoerde, hebben laten vermoorden. Hij zou ouwe gabbers als Thomas van der Bijl en Cees Houtman het doodvonnis hebben opgelegd. En hij zou concurrerende criminelen hebben laten ombrengen, zoals John Mieremet die ook in Thailand niet veilig bleek te zijn.

Hij is de man die aan de touwtjes trok, denkt justitie. Die levens nam. En daarover later doodleuk tegen zijn zussen op jolige toon zei: ‘Weet je hoe lang ik hiermee bezig ben geweest? Het was hij of ik.’ Of over kinderen van concurrerende topcriminelen merkte hij op: ‘Ik laat ze liggen, zoals ik hun vader heb laten liggen.’

Wie zijn levensloop bekijkt, krijgt tegelijk een inzage in de Nederlandse misdaadgeschiedenis. Het is een bizarre levenswandel vol extreem gewelddadige misdrijven. Die opmerkelijk genoeg zelfs uitmondt in de status van bekende Nederlander; de topcrimineel die te gast is bij een educatief tv-programma, columns schrijft in een weekblad, opduikt bij bekende radio-dj’s en op de foto gaat met heel bekend

Nederland. Er verschijnt zelfs een Amerikaanse bioscoopfilm, die overigens genadeloos flopt. 'Ik ben nu een bekende Nederlander! Kankerhoer,' krijgen zijn zussen te horen.

Al als klein jochie krijgt Willem te maken met de nodige agressie. Holleeder (29 mei 1958) groeit op in de jaren zestig, als oudste zoon van een verdienstelijke wielrenner, Willem Holleeder senior, die later gaat werken bij het Heineken-concern. Pa Holleeder is een verbitterd man en alcoholist, die zijn handen niet thuis kan houden. Het hele gezin krijgt de volle laag. In de jaren die volgen betreedt Willem steeds meer het criminele pad. De loopbaan van Holleeder valt als het ware samen met de opkomst van de zware georganiseerde misdaad in Nederland, die vanaf de jaren tachtig vorm en een voor velen ronduit angstaanjagende omvang krijgt. Holleeder eist daarin onverbiddelijk zijn plek op.

Dat begint als in 1983 ons land wordt opgeschrikt door de ontvoering van Alfred Heineken en zijn chauffeur Ab Doderer. Het is het nauwelijks voorstelbaar dat een stel jonge mannen van rond de 25 zo'n enorme operatie hebben opgezet. Toch is dit het werk van de jeugd vrienden Willem Holleeder, Cor van Hout, Frans Meijer en Jan Boellaard, geholpen door Van Houts halfbroertje Martin Erkamps.

Een kwarteeuw later bepaalt Holleeder opnieuw het nieuws, ditmaal vanwege de afpersing van zakenlui. Tweemaal zit hij lange gevangenisstraffen uit. Voor de ontvoering krijgt hij elf jaar cel, voor de afpersingen negen jaar. En als justitie voor het aankomende monsterproces tegen Holleeder de bewijsvoering rondkrijgt, zullen de celdeuren niet meer openzwaaien. Met de vervolging voor het opdrachtgeven tot liquidaties wacht hem zonder twijfel levenslang.

Al jarenlang volgt *De Telegraaf* Willem Holleeder. De krant zit begin jaren tachtig boven op de ontvoering. Letterlijk zelfs, want Heineken wordt verborgen gehouden in een loods in het Westelijk Havengebied van Amsterdam, zo ongeveer onder de neus van de redactie. Een 25-jarige verslaggever van de krant, Peter R. de Vries, volgt na de bevrijding van Heineken de naar het buitenland uitgeweken Holleeder en Van Hout op hun vlucht. Tot aan het moment van hun uitlevering schrijft hij kleurrijke verslagen over het lot van twee criminelen, die tegelijk zijn leeftijdgenoten zijn. Enkele jaren later, in 1987, tekent Peter R. de Vries de belevenissen van Cor van Hout op in een boek.

Dat is een uniek moment, omdat nooit eerder een zware crimineel het lezers mogelijk maakte zo'n geruchtmakend misdrijf mee te beleven. Hij schetst de ontvoering gedetailleerd en vooral als een avontuur van een stel vrienden. Het boek is daarmee een voorloper van een succesvol genre, dat van de *true crime*. Decennia later is dat boek – waarvan de journalist de *royalty's* deelt met de toenmalige ontvoerders – voor Holleeder de reden om Peter R. de Vries te bedreigen met de dood.

De filmrechten, hij wilt ze. En anders...

Holleeder: 'Ik kom je nu zeggen, mijn naam niet in de film en niet in het boek. Als je denkt dat je het toch kunt doen, dan weet je wat er gebeurt.'

'Ik dreig niet, ik doe gewoon.'

'Vuile kankerhond dat je er bent.'

'Ga maar aangifte doen, laat je vrouw maar getuigen. Het maakt allemaal niets uit, je weet wat er gebeurt.'

'Moet ik het nu afmaken, wil je dat ik het nu doe?'

'Niemand die mij tegenhoudt.'

De Vries krijgt een andere Holleeder te zien dan hij eerder leert kennen in hotels in Frankrijk als hij de ontvoerders vergezelt op hun vlucht voor de Nederlandse justitie. Ook opmerkelijk: de ontmoeting vindt plaats op 25 april 2013, precies vier dagen nadat de zussen Astrid en Sonja hun eerste verklaringen afleggen.

Willem Holleeder zelf voelt nooit de behoefte om zijn verhaal te doen. Hij verklaart in 2007 er trots op te zijn dat hij ‘nooit verklaringen aflegde’. Maar tijdens het hoger beroep in het afpersingsproces, spreekt hij evengoed honderduit. Als een getapte Amsterdammer, met ontegenzeggelijk veel humor, is hij veelvuldig aan het woord.

Rond de eeuwwisseling raakt hij namelijk opnieuw veelvuldig in beeld. De ex-ontvoerder maakt een enorme comeback in de misdaad. Opnieuw is hierover alles te lezen in *De Telegraaf*. Een van de topcriminelen van dat moment, John Mieremet, onthult in een interview met de krant hoe de misdaad zijn klauwen heeft geslagen in de bovenwereld. Hij ontmaskert de zeer succesvolle vastgoedmiljonair Willem Endstra als een investeerder voor criminele groeperingen.

Dit komt aan als een schok, omdat Endstra ook samenwerkt met grote banken, pensioenfondsen en beleggingsfondsen. De misdaad blijkt via hem enorme belangen te hebben verworven in bekende en zeer grote vastgoedprojecten, maar ook op de reguliere huizen- en kantorenmarkt. Willem Endstra heeft daarbij een oude bekende aan zijn zijde, Willem Holleeder. Mieremet schetst hem als ‘de bewaker’. Het toont aan hoezeer de ogenschijnlijk nette bovenwereld versmolten is geraakt met de onderwereld. Hoe massieve criminele geldstromen zijn doorgedrongen in de legale economie.

Dit boek is een schets van bijna 35 jaar jaar zware, georganiseerde misdaad, met als rode draad het leven van een Amsterdamse crimineel, die door zijn vader was voorbestemd om wielrenner te worden. Het schetst ook een beeld van een man die alles om zich heen lijkt te hebben vernietigd.

In dit boek zijn tal van artikelen uit *De Telegraaf* toegevoegd; integraal overgenomen, omdat ze een fascinerend tijdsbeeld geven en omdat het unieke journalistieke verhalen zijn. Vijf jaar lang volgden wij – de auteurs – als duo de georganiseerde misdaad, om vervolgens weer ieder ons weegs te gaan in de journalistiek.

Voor deze nieuwe uitgave, die bij eerste uitgave in 2008 onverwacht een bestseller werd, hebben wij de geschiedenis van Holleeder bijgewerkt en opnieuw blijkt die verbijsterend. Voorzichtig kunnen we concluderen dat het tijdperk Holleeder definitief op zijn einde lijkt te lopen. Hoewel het laatste woord nog steeds niet is gezegd en geschreven. Na de Heineken-ontvoering en de afpersingen staat Willem Holleeder als gevorderde vijftiger nu terecht voor het allerzwaarste delict: betrokkenheid bij liquidaties.

Generaties van journalisten hebben over hem geschreven. Generaties aan rechercheurs en officieren van justitie hebben jacht op hem gemaakt. Dit boek is een blik in het leven van Willem Holleeder en de harde wereld waarin hij zich staande hield en houdt.

Hij overléefde, en dat is iets wat veel van zijn vroegere misdaadcollega's niet kunnen zeggen.

John van den Heuvel en Bert Huisjes
mei 2015

HOOFDSTUK 1

De opmaat

Wat gaat er in dat koppie om?

Beng! Ze kwamen uit het niets, zo leek het. Hoe oud was Willem Holleeder, de jongste van het stel? Achttien, nog maar net van de mavo. ‘Het was bijzonder, omdat de meeste criminelen klein beginnen,’ zei de Amsterdamse oud-commissaris Joop van Riessen, kort na zijn pensionering. ‘Dat gold dus niet voor deze groep.’

Amsterdam lag gehuld in een mist, die geleidelijk aan dichter werd. Wat voor de agenten Frans Hartjes en Paul van Hove een gewone nachtdienst moest worden, draaide op 17 oktober 1977 uit op een bloedige confrontatie. Het is een Opel Rekord die in Amsterdam-Noord hun aandacht trekt, en daarna wegscheurt.

De agenten zetten de achtervolging in en worden onmiddellijk met automatische wapens onder vuur genomen. Via de IJ-tunnel gaat de achtervolging naar de binnenstad, waar de wagen in de Czaar Peterstraat ineens midden op de weg staat met open portieren. Onmiddellijk wordt het vuur geopend en tientallen schoten gelost, waarbij enkele toegesnelde politiemensen gewond raken.

‘Hangend over de motorkap en zittend achter de autoportieren namen de schutters ons tientallen malen onder vuur,’ zou Van Hove later aan *De Telegraaf* vertellen. ‘We schoten diverse malen terug, maar desondanks wisten ze te ontkomen.’ De vluchtauto zal later worden teruggevonden in een tunneltje in Amsterdam-Zeeburg. ‘In de auto lagen meer dan 140 patroonhulzen en een grote plas bloed.’

Het vuurgevecht wordt later, samen met een spectaculaire overval op het hoofdkantoor van de Gemeentegiro in april 1976 in de hoofdstad, door oud-commissaris Van Riessen aangemerkt als Het Begin. ‘Het was de start van de zeer gewelddadige carrière van Cor van Hout, Willem Holleeder, Frans Meijer en Jan Boellaard,’ aldus Van Riessen. Later blijkt het overigens Boellaard te zijn geweest die gewond is geraakt door een kogel.

Hij wordt nooit gepakt, maar nog diezelfde nacht op een bootje door een bevriende verpleegster verbonden.

Vier jongens uit Amsterdam – ze zouden jarenlang ‘untouchables’ blijven. De politie wist dat zij bestonden, maar niet wie zij waren. De eerste buit op de Gemeentegiro levert 600.000 gulden op, en de ontsnapping is spectaculair. Met een gestolen speedboot verdwijnen de overvallers. Jarenlang zullen er overvallen volgen door dezelfde groep daders. Een bank en een Van Gend & Loos-vestiging in 1978, het jaar erop een Girokantoor.

In 1980 volgen drie grote overvallen, tweemaal een Van Gend & Loos en eenmaal de Makro in Duivendrecht. In 1981 en 1982 moeten kantoren van de PTT eraan geloven en in dat najaar weer eens een bank in Aalsmeer. Telkens werken de daders systematisch, steevast vermomd met pruiken. Opvallend: meermalen wordt er geschoten met eenzelfde wapen,

een FN High Power. Doden vallen er niet, wel gewonden. Bij een overval op het PTT-kantoor aan het Oosterdok, wordt opnieuw een speedboot gebruikt, waarmee daders en buit uit Amsterdam lijken te verdwijnen.

De politie staat jarenlang voor een raadsel. Alle bekende criminelen worden nagetrokken, maar juist deze groep is ongrijpbaar.

Zelfs de inlichtingendienst van de politie krijgt geen informatie. Zes jaar lang slaagt de groep er in om professionele en spectaculaire overvallen te plegen en tonnen buit te maken. Harde misdaad, gepleegd door jonge ventjes, die opgroeiden in de Staatsliedenbuurt van Amsterdam.

Het is hun opmaat naar één van de meest schokkende ontvoeringen, die ons land heeft gekend. Die van biermagnaat Alfred Heineken en zijn chauffeur Ab Doderer. Twee van hen, Willem Holleeder en Cor van Hout, zullen later beeldbepalend zijn voor de georganiseerde misdaad in ons land. Voor de één zal het een bloedig einde opleveren. Van Hout sterft door kogels, in een straatje in Amstelveen. Willem Holleeder zal decennia later een criminele comeback maken, die zijn weerga niet kent.

Het lijkt niet te rijmen. Hij werd gezien als een lieve jongen, Willem Holleeder, een beetje verlegen zelfs. Zo schetsen zijn voormalige klasgenootjes hem, die in 1972 bij hem op school zaten. In dat jaar wordt een klassenfoto gemaakt op de Van Houweningen Mavo, aan het Frederik Hendrikplantsoen in Amsterdam. Holleeder – beter bekend als Wimpie – staat er vriendelijk op; een iele jongen, die naast een stralend lachend meisje met een haarband poseert.

Wimpie woont dan in de Eerste Egelantiersdwarstraat 60 in de Jordaan. In 2007 halen klasgenoten in *Panorama*

herinneringen op aan Holleeder. Kapster Rietje Dirver (48) zat al sinds de kleuterschool bij hem op school en speelde vaak met hem op de Noorderspeelplaats. 'Ik werd vaak gepest door de andere kinderen. Maar niet door Willem. Hij was geen pestkop.'

Hij was een aardig klasgenootje, dat ook graag bij zijn inmiddels overleden vriendje Jaap Stam over de vloer kwam, zegt diens vader: 'Wimpie kwam vaak bij ons thuis om de goocheltrucs van mijn zoon te bewonderen. Prachtig vond hij dat. Hij zat er ademloos naar te kijken. Een keurig jochie, altijd netjes in de kleren.' En klasgenootje Tom Leeftang, nu eigenaar van een computerzaak: 'Als er ruzie was, nam hij het voor de zwakkeren op. Hij beschermde ook altijd zijn broertje en jongste zusje. Wim was in mijn ogen geen slecht mens.'

Sterker nog, Wimpie geniet aanzien. Zijn vader is jarenlang een begaafd wielrenner geweest, en ook zijn oom is een fervent wielrenner. Zijn vader, Willem senior, vindt na zijn sportcarrière werk bij destilleerderij Hoppe, dat later wordt overgenomen door het Heinekenconcern. In dat bedrijf zal zijn vader jarenlang ziel en zaligheid steken. Als wielersfanaat is pa Holleeder nog steeds te vinden bij de koersen.

Hij bestuurt een reclamewagen en rijdt met de renners mee. De jonge Willem Holleeder ging ook wel eens mee, zo laat hij begin 2008 vanuit zijn cel via zijn advocaat weten aan het wielertijdschrift *De Muur*, dat een artikel wijdt aan zijn vader. 'Pa zette de auto wel eens stil en liet de karavaan passeren. Dan moest ik uitstappen en doen alsof ik ging pissen. Mijn vader wachtte dan op achterblijvers en schreeuwde dat ze aan de wagen moesten gaan hangen. Dan bracht hij ze zo ver mogelijk terug naar het peloton, de jury merkte er niets van.'

Willem senior heeft een droom dat zijn jongen het verder zal schoppen dan hij in de wielersport. Een topper, en dus moet hij goed eten. ‘Mijn vrindjes kregen witbrood met lekers mee naar school, van die schuin doorgesneden boterhammen,’ aldus Holleeder vanuit zijn cel. ‘Ik niet, van mijn vader kreeg ik bruin brood met bloedworst. Wat ik at, wat ik deed, alles voor de wielersport.’

Pa was streng: ‘Hij heeft me een keer letterlijk aan mijn oren uit een zaak in de Angelierstraat getrokken, ik was een jaar of twaalf. Ik stond daar te flipperen met een sigaret in mijn mond,’ zo tekent Ruurd Edens op in het wielersblad.

‘Ik zie hem nog zitten in zijn schoolbank. Dan zat hij stil voor zich uit te dromen. Ik dacht wel eens: wat gaat er in dat koppie om?’

Het is een keurig gezin, niets mis mee van de buitenkant. Zijn jongste zus Astrid geldt als zeer pienter, en zal later rechten studeren en advocaat worden. En dan zijn daar nog zijn vijf jaar jongere broertje Gerard en zijn twee jaar jongere zusje Sonja. Gerard zal later komen te werken in een goktent van Holleeder, en zelfs nog eens even worden ontvoerd. Sonja trouwt later met Willems jeugdviend, Cor van Hout.

Op zijn lagere school, de Theo Thijssenschool, bewaart de gepensioneerde onderwijzer Fred de Jong, levendige herinneringen aan de jonge Willem Holleeder. ‘Ik zie hem nog zitten in zijn schoolbank. Dan zat hij stil voor zich uit te dromen. Ik dacht wel eens: wat gaat er in dat koppie om?’

Wimpies vader geeft zijn zoon vaak reclamemateriaal mee van de brouwerij als versiering in de klas. Holleeder toont dan trots de afgedankte stands en stapels Heinekenbierviltjes. ‘Zijn vader zelf heb ik nooit gezien,’ aldus de on-

derwijzer. 'Zijn moeder kwam altijd op de ouderavonden. Een grote struise vrouw. Zij nam de opvoeding van de kinderen op zich en was erg betrokken.'

Op de mavo zal Willem Holleeder een verbond sluiten, dat de rest van zijn leven zal bepalen. Hij raakt bevriend met Cor van Hout, een jochie van gescheiden ouders uit de Van Beuningenstraat. Diens vader, een cafébaas, is vertrokken toen hij twee was. Cor groeit op in een piepkleine woning met zijn moeder en stiefvader, Maarten Erkamps een broer en zus, en een halfbroer en een halfzus. Cor is een lastige jongen, wiens vader niet altijd aanwezig is. Die moet af en toe een celstraf uitzitten.

Wimpie neemt Cor ook wel eens mee naar het werk van zijn vader. Willem, die thuis geen douche heeft, mag daar dan douchen. Bij het bedrijf staan de twee scholieren vol verbazing in de garage van het bedrijf. 'Ik ging wel eens met hem mee en we stonden ons dan dikwijls te vergapen aan de mooie wagens, waaronder die van Alfred Heineken zelf,' zou Cor van Hout later door Peter R. de Vries laten optekenen.

'Dat was destijds een prachtige groene Mercedes 350 SE, gepantserd en wel,' vertelde hij. Soms kropen hij en Wimpie ook wel eens achter het stuur van die auto, en speelden dan met de knopjes. 'We spraken erover dat de chauffeur maar bofte: de hele dag in zo'n machtige auto rijden en er nog voor betaald worden ook.'

Zijn vader was alcoholist en mishandelde hem

Achter die façade van het gewone arbeidersgezin, heeft Willem Holleeder het thuis overigens moeilijk. Zijn vader raakt aan de drank en wordt mede daardoor later ook bij Heineken ontslagen. Decennia later zal vastgoedmagnaat Willem End-

stra daarover verklaren, als hij tijdens geheime gesprekken op de achterbank van een auto, aan drie rechercheurs vertelt dat hij door Holleeder wordt afgeperst. In aanvankelijk vriendschappelijke gesprekken heeft Willem Holleeder hem verteld over zijn jeugd in de arbeiderswijk.

‘Zijn vader was alcoholist en die kwam thuis en sloeg hem helemaal in elkaar. Lag ie te slapen en dan kwam ie om twee uur thuis en trok hij hem het bed uit en gooide hem tegen de muur, schopte hem, sloeg hem,’ verklaarde Endstra, over zijn kwelgeest. ‘Als zijn vader thuishkwam, dan kroop hij onder het bed... Totdat ie zo sterk en groot was en ie zijn vader in elkaar geramd heeft...’

‘Grote jongens’ maken indruk met hun lidmaatschap van de Kreidler brommerclub

Via Cor krijgt Willem Holleeder nieuwe vrienden, die ouder zijn. Van Hout is gefascineerd door twee opgeschoten jongens, Frans Meijer en Jan Boellaard, die vier en vijf jaar ouder zijn dan hij is. Frans heeft thuis een speciale kamer om te bodybuilden, en daar mogen Cor en later Wim ook trainen. Jan Boellaard is de zoon van een PTT’er. De grote jongens maken grote indruk; ruige jongens, die lid zijn van een Kreidler-brommerclub. Frans is zelfs de eerste met een pitbull, zo zal Van Hout later laten optekenen.

Die eerste jaren raakt Willem Holleeder onder steeds grotere invloed van Cor van Hout, die op zijn zestiende al een eigen etage heeft in het huis bij de oudere Frans Meijer.

Over de jaren die volgen lopen de lezingen mijlenver uiteen. Terwijl Cor van Hout later laat optekenen dat hij op zijn achttiende al directeur is van een bouwbedrijf en later als koppelbaas gaat werken, en daar succes mee boekt, is

oud-commissaris Van Riessen stellig in zijn mening dat het viertal juist toen de keiharde criminaliteit inging.

Meijer en Boellaard werken officieel in een timmerfabriek, waar later in een loods Heineken en Doderer zullen worden vastgehouden. Maar als tieners vergaarden zij vooral ook in hoog tempo groot geld, wat vooral verklaard kan worden door de serie overvallen Een klasgenoot van toen, zag hoe Cor van Hout Holleeder meetrok. 'Ik weet nog dat hij vaak door Cor van school werd gehaald. We zagen door de ramen van het lokaal hoe hij bij Cor achter op de Kreidler stapte.'

Als Willem Holleeder zijn rijbewijs heeft op zijn achttiende, rijdt hij direct al in een dure auto. Klasgenoot Tom Leeftang, zegt in 2007: 'Wim reed op zijn achttiende al in een Mercedes, type sport. Die had hij gekregen van Cor.' Van Hout zou over hun auto's zelf later ook opscheppen in de lezing die hij liet optekenen van de gebeurtenissen, waarin het viertal al snel een hele straat aan vastgoed had vergaard in het zakelijke succes.

'Ik was nog maar net achttien jaar en moest mijn rijbewijs bij wijze van spreken nog toegestuurd krijgen of er stond al een schitterende Mercedes 280S voor de deur. En niet lang daarna zelfs een Mercedes 350. Als directeur moest je per slot van rekening fatsoenlijk over straat, nietwaar? Ik vond dat prachtig...' aldus Van Hout.

Volgens oud-commissaris Joop van Riessen pleegde de dadergroep in 1976 echter hun eerste gewelddadige bankoverval, en zou er in de jaren erop telkens twee tot drie per jaar volgen, steeds goed voorbereid. 'Wij zijn ook tekort geschoten, omdat we niet in staat zijn geweest om de groep Van Hout/Holleeder in beeld te brengen en aan te houden. Pas na de ontvoering van Heineken en zijn chauffeur Doderer werden zij bekend.'

Terwijl de politie zelfs nog eens verrassend dicht op hun huid bleek te hebben gezeten, aldus de oud-commissaris. Een echtpaar op de Nassaukade werd in 1977 overvallen door criminelen in politie-uniform. De daders werden aangehouden en verklaarden dat zij meermalen voor andere overvallers observaties hadden verricht, onder meer op het hoofdkantoor van de gemeentegiro aan het Singel, en een bank op de Ceintuurbaan – gepleegd door de onbekende en veelgezochte speedbootbende.

Pas na de ontvoering van Heineken bleek volgens Van Riessen dat de recherche de dadergroep van Willem Holleeder en Cor van Hout alsnog kon vastpinnen op tal van zware overvallen. ‘De dossiers zijn indertijd ingestuurd naar het Openbaar Ministerie, maar de ontvoerders zijn voor deze zaken niet vervolgd, en dus ook niet veroordeeld,’ herinnert Van Riessen zich. Hij weet dit aan ‘wonderlijke juridische problemen’ rond de uitlevering van Holleeder en Van Hout uit Frankrijk. ‘Juridische kronkels die voor buitenstaanders niet te begrijpen zijn.’

In zijn memoires, die Van Riessen optekende in het boek *In Naam der Wet*, zegt hij daar ook na veertig jaar dienstverband nog een vervelend gevoel over te hebben. ‘De straf had veel hoger uit kunnen vallen als ook alle overvallen ten laste waren gelegd, inclusief de schietpartij in de Czaar Peterstraat, een pure poging tot doodslag. De politiemensen die daar zijn beschoten en gewond zijn geraakt, onder wie Paul van Hove, hebben jarenlang last gehad van het feit dat de daders hiervoor nooit zijn veroordeeld.’

En, er is spijt. ‘Het blijft knagen dat we die ontvoering niet hebben kunnen voorkomen.’

HISTORISCH

Roof met speedboot

Van onze verslaggevers
Aalsmeer, dinsdag

Drie mannen hebben gistermiddag tijdens een goed voorbereide actie de vestiging van de Rabobank aan de Stationsweg in Aalsmeer beroofd en daarbij voor tonnen aan geld en waardepapieren buitgemaakt.

De daders, die in de haast een deel van de buit op straat verloren, namen de vlucht in een speedboot. Zij stapten later over in een Mercedes-personenwagen, waarin nog eens twee mannen zaten. De vijf zijn spoorloos.

In de loop van de middag werden de speedboot en de auto teruggevonden. Bij de overval in het Rabobankfiliaal loste een van de rovers een waarschuwingsschot. Niemand van het personeel liep verwondingen op.

Bijlen

De overval op de bank met 65 man personeel, vond omstreeks half drie gistermiddag plaats, nadat kort daarvoor een geldtransport was gearriveerd. Drie mannen drongen het gebouw binnen, sloegen met bijlen een pantserruit voor de balie aan diggelen en eisten geld.

Een van de drie loste daarbij een schot in het plafond. Kort daarop verdween het trio met medeneming van een cassette en geldzakken met ongeveer 300.000 gulden. Van een van de daders kon slechts een vaag signalement worden opgegeven.

Enorm

B. Lanser, beheerder van het bankfiliaal, waar elke dag enorme bedragen omgaan in verband met de nabij gevestigde veilingen, zei gisteravond te geloven dat het om een goed voorbereide actie ging. ‘Ze kwamen op een moment nadat net het geldtransport was aangekomen,’ aldus de filiaalhouder.

Het ging allemaal bliksemsnel. Eigenlijk heeft niemand van het baliepersoneel die kerels goed kunnen zien. Er werd een pistool op hen gericht en in het plafond geschoten. Dan wil je wel wegduiken.’

Snel

Een getuige zag drie mannen na de overval via een raam het bankgebouw verlaten, in een speedboot stappen en pijlsnel verdwijnen. Volgens de politie van Aalsmeer was die boot al geruime tijd bij de Stationsweg afgemeerd.

In de buurt van Rijsenhout lieten de daders de boot van het merk Vega achter en voegden zich bij hun twee makkers, die in een groene Mercedes op hun wachtten. Deze wagen werd later aan de Bennebroekerweg in de Haarlemmermeer teruggevonden.

Actie

Ondanks een grootscheepse zoekactie, waaraan een vliegtuigje en een helikopter van de politie deelnamen zijn de Rabo-rovers nog niet gevonden. Enige tijd geleden werden in Amsterdam ook enkele overvallen gepleegd, waarbij de daders in een speedboot de vlucht namen. Ook toen bleven de rovers spoorloos.

HOOFDSTUK 2

Operatie Heintje

Planning en uitvoering

Even is er twijfel. De achtervolging doorzetten, of rechtsomkeert maken? Als de gespierde Willem Holleeder met getrokken wapen en bivakmuts over het hoofd in lange passen zijn auto nadert, wordt het te gevaarlijk. De chauffeur van Taxi 461 zet voor het fietstunneltje zijn versnelling van de beige Mercedes met een klap in de achteruit.

Met het hoofd omlaag rijdt hij vol gas naar achteren, zwenkend van links naar rechts. Voor het kantoor van Heineken aan de Weteringschans heeft hij alles gezien. Hoe Freddie Heineken met enkele mensen het kantoor verliet, en direct wordt overmeesterd. Een gemaskerde Willem Holleeder, die bij een tramhalte heeft staan wachten, heeft hem woest bij zijn colbert vastgegrepen. Het is een moment van hevige consternatie.

Een medewerkster van Heineken, Marjan Alleman, gilt en grijpt de 25-jarige Holleeder bij de arm, niet wetende dat zij hem juist goed kent. Juist voor haar, zo zal later blijken, heeft hij een bivakmuts over zijn gezicht gerold. Zij is een goede vriendin van Holleeders moeder en mag hem daarom

beslist niet herkennen. Holleeder trekt zich los en zijn kompaan Jan Boellaard springt naar voren en spuit traangas in haar gezicht.

De taxichauffeur ziet hoe Alfred Heineken op de grond ligt, terwijl diens gereedstaande chauffeur Ab Doderer hem te hulp schiet. Willem Holleeder en de 26-jarige Cor van Hout slepen de industrieel, die zich hevig verzet, naar een gereedstaande oranje bus. Doderer wordt door de twee andere mannen vastgegrepen, Jan Boellaard en Frans Meijer, die ook hem in de bestelbus werken.

Holleeder duwt hen met twee mede-ontvoerders achterin en springt erbij in. Boellaard rent naar de voorzijde, en rijdt de Renault met een noodgang weg.

De taxichauffeur grijpt dan naar zijn mobilfoon. 'Hij alarmeerde onmiddellijk via zijn mobilfoon, die via de directe lijn het hoofdbureau van politie op de hoogte bracht,' bericht *De Telegraaf* de volgende dag. 'De taxichauffeur kreeg het verzoek de bestelauto te volgen en zijn positie via de radio te melden.' Maar even verderop, bij een fietstunneltje waar de twee slachtoffers in andere auto's worden overgeladen, moet de taxichauffeur bakzeil halen.

De ontvoering vindt ook plaats onder de neus van galeriehouder Herman Krikhaar. Een Engelsman stormt het Chinees restaurant binnen, waar Krikhaar net zit te eten. 'Call the police, someone is being kidnapped!' roept deze. Het Chinese personeel kijkt niet begrijpend, maar Krikhaar rent naar buiten en probeert een passerende politieauto aan te houden. Krikhaar, die avond: 'Onbegrijpelijk, maar die politieauto stopte niet... Er zat een vrouwelijke politieagente in de auto, samen met een mannelijke collega. Als zij gestopt waren, hadden ze zo de achtervolging kunnen inzetten.'

Bij de geplande overstap van de oranje bus in nieuwe

vluchtauto's, verderop in de fietstunnel, is er nog een derde getuige. Een politieman in burger, die er toevallig loopt, ziet twee van de ontvoerders overstappen in een witte Citroen GS, waarin Boellaard en Meijer de biermagnaat hebben gegooid. In het donker kan hij echter het kenteken niet lezen. Terwijl Holleeder net de taxichauffeur bedreigt, werkt Cor van Hout het tweede slachtoffer Ab Doderer in een Renault 20, waarna ook zij wegscheuren.

Nederland in shock door de derde ontvoering in korte tijd

Op de avond van woensdag 9 november, 1983, is één van de meest geruchtmakende ontvoeringen die ons land ooit heeft gekend een feit. Op zijn 25ste is Willem Holleeder een ontvoerder geworden, samen met zijn jeugdvriend Cor van Hout en de wat oudere Meijer en Boellaard.

Bijna een kwarteeuw later herinnert ras-Amsterdammer Bram Brakel zich die avond nog haarscherp. De politieverlaggever van *De Telegraaf* zal die avond tot diep in de nacht doorwerken, om alle bekende feiten en details boven water te krijgen. Koortsachtig wordt die avond en nacht gewerkt aan een historische krant. 'We hadden op het bureau een politieradio staan,' zegt hij. 'Even na zeven uur 's avonds kwam de melding binnen bij de politiecentrale, die toen nog Kamer 14 heette. We hoorden alle meldingen van de auto's aan de centrale. Dat het om Heineken ging, hoe de vluchtroute was gelopen, en dat er in de fietstunnel paaltjes waren weggehaald door de ontvoerders. Op mijn typemachine kon ik het hele verhaal zo uittikken. Die nacht heb ik tot drie uur doorgewerkt, tot de allerlaatste editie van de krant werd gedrukt.' Niemand weet dan nog dat Heineken en Doderer op

een steenworp van het redactielokaal in geluiddichte cellen in een Romneyloods in het Westelijk Havengebied de eerste bange uren van hun ontvoering doormaken. Zij hebben zich moeten ontkleden, en alles moeten inleveren. Daarna gaan de celdeuren dicht.

Voor het eerst zal Holleeder, samen met zijn vrienden het land in een houdgreep nemen. De volgende dag opent *De Telegraaf* met een paginabrede kop: **FREDDIE HEINEKEN EN CHAUFFEUR ONTVOERD**. Pagina's lang wordt ingegaan op de ontvoering, waarvan de slachtoffers spoorloos zijn verdwenen. In de oranje bus worden bloedsporen aangetroffen. Van Ab Doderer, naar later blijkt, die gewond is geraakt bij de schermutseling met zijn ontvoerders.

‘Je leeft maar een keer. Vecht in godsnaam niet terug tegen die lui, want dit zijn geen normale mensen’

Nederland is in shock door de derde ontvoering in korte tijd. Enkele jaren eerder is de zakenman Maup Caransa ontvoerd geweest. Hij komt vijf dagen later vrij, nadat er tien miljoen gulden is betaald. Nog recenter is de ontvoering van Toos van der Valk, een lid van het gelijknamige hotelimperium. Zij is nog maar een jaar ervoor bijna drie weken gegijzeld geweest, door drie Italiaanse mannen die dertien miljoen gulden losgeld eisen én krijgen.

Beiden reageren geschokt als zij dezelfde avond over de ontvoering horen. Caransa steekt Heineken direct een hart onder de riem. ‘Je moet je vooral de eerste uren proberen heel rustig te houden, Freddie. Laat alles rustig over je heen komen en besef dat je machteloos bent,’ zegt hij in *De Telegraaf*. Ook is er advies:

‘Je leeft maar één keer. Vecht in godsnaam niet terug tegen die lui, want dit zijn geen normale mensen. Wacht rustig tot de onderhandelingen beginnen en laat alles over je heen komen.’ Toos van der Valk reageert emotioneel. ‘Ik hoop dat de ontvoerders mijnheer Heineken een krant te lezen geven, zodat hij merkt dat hij niet alleen wordt gelaten. Want dat is één van de ergste dingen, het gevoel dat de mensen je in de steek laten,’ vertelt zij uit eigen ervaring. Die krant zal Heineken overigens niet te zien krijgen.

Het nieuws van de ontvoering ontlokt reacties van hoog tot laag. Als koningin Beatrix en prins Claus in Huis ten Bosch op de hoogte worden gebracht, laten zij weten geschokt te zijn over de kidnap van hun goede huisvriend. Toenmalige VVD-leider Ed Nijpels spreekt van een ‘mensonwaardige daad’ en Martin Air-directeur Martin Schröder, een goede vriend van Heineken, laat weten: ‘Ik hoop dat iedere politieman en iedere burger zullen meehelpen om mijn vriend weer veilig uit handen van zijn ontvoerders te krijgen.’

Een dag later wordt bekend dat Van Hout, Holleeder c.s. hun losgeldeis hebben neergelegd. De hoogte wordt door de politie geheimgehouden. *De Telegraaf* zit er dicht bij in de buurt, met 25 miljoen gulden ‘in verschillende valuta’s en coupures’. In werkelijkheid is het bedrag nog tien miljoen hoger. ‘Via een advertentie in deze krant moeten de onderhandelaars van het bierbrouwersconcern laten weten, dat zij hiermee akkoord gaan.’

De losgeldbrief is op de avond van de ontvoering nog bezorgd op een politiepost in Den Haag, aan het Huijgenspark. Het is een gedetailleerd epistel waarin de ontvoerders, de politie en familie gelasten zich aan codenamen te houden. De ontvoerders zijn De Adelaar, en de andere partij is De

Haas. Vijf postzakken eisen zij met biljetten van 500 Franse francs, 100 Duitse marken, 100 Amerikaanse dollars en nog eens 50.000 briefjes van 100 gulden.

Op vrijdag verschijnt de geëiste advertentie in *De Telegraaf* dat er een akkoord is voor het losgeld, onder het kopje felicities. 'Het weiland is groen voor de Haas. CONTACT dringend gewenst. De aard van deze rubriek vereist een gelukwens aan het slot.' De laatste zin blijkt een eis te zijn van de telefonische medewerkster van de advertentieafdeling: Geen oproepen in de rubriek felicities, als hier geen felicitatie in staat. Regels zijn regels.

Bij het publiek dat flink meeleeft is dit criterium natuurlijk onbekend. Er wordt gesproken van 'een raadsel', velen breken zich het hoofd over de betekenis. Er worden zelfs psychologen benaderd, die echter ook geen uitsluitsel kunnen geven of de ontvoerders met deze zin wellicht iets willen aanduiden. Het is misverstand op misverstand – de advertentie is immers geplaatst door de politie.

In de anderhalve week erop wordt het geleidelijk stil rond het onderzoek naar de kidnap. De politie hult zich in stilzwijgen. Over het lot van Heineken en Doderer is niets bekend. Een weekende later is de villa van Heineken een geliefd reisdoel voor vele dagjesmensen. Langs het huis ontstaat een file van nieuwsgierigen die naar Noordwijk rijden om een glimp op te vangen van de familie.

Het lijkt het werk van professionals, maar dan wel Nederlandse. De plannen zijn bij Willem Holleeder thuis dan ook tot in de puntjes uitgedacht. In zijn flat op negenhoog aan de Staalmeesterslaan, met uitzicht over het Rembrandtpark, hebben de ontvoerders in zijn bruine chesterfields intensief overleg gehad dat hele jaar. Ze werkten als groep, niemand

was de baas, zal Cor van Hout later zeggen, die zich als de denker presenteert. Onderling spreken ze over ‘Operatie Heintje’...

Het is Holleeder die de groep van cruciale informatie voorziet. Hij observeert Heineken voorafgaand aan de ontvoering maandenlang, bij diens huis in Noordwijk maar ook op het kantoor. In detail spreken ze over de plek waar het moet gebeuren, hoe de uitvoering in zijn werk zal gaan, waar de slachtoffers zullen worden vastgehouden. Hij weet veel over de gewoontes van de industrieel, met dank aan zijn vader die er vele jaren heeft gewerkt. Hij is het die in vooral Heineken een prima doelwit ziet.

Willem Endstra zal later over Holleeders motief verklaren in zijn geheime gesprekken met de politie. Holleeder vertelde hem over zijn vader, die na veertig jaar trouwe dienst de laan werd uitgestuurd bij de bierbrouwer. Endstra: ‘En die is alcoholist geworden, omdat ie ontslagen was, zei-die tegen mij. Door Heineken.’ Holleeder vertelde hem: ‘Daardoor werd-ie alcoholist en daarvoor ben ik mijn hele jeugd mishandeld. Dus daarom dacht ik dat hij mij maar eens moest betalen daarvoor.’

Heineken is niet direct in beeld als doelwit. Van Hout zal later door Peter R. de Vries laten optekenen dat het voorneemen voor een ontvoering, de grote klapper, al bijna twee jaar eerder wordt genomen. Hij zou het plan samen met Holleeder hebben gelanceerd op de oudejaarsavond van 1981, op hun hangplek boven bloemenzaak Het Groene Paradijs, met de flessen Dom Perignon bij de hand. De vrienden wilden in één keer binnenlopen.